

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (suurkoda)

3. detsember 2019*

Eelotsusetaotlus – Direktiiv 2014/59/EL – Pangandusliit – Krediidiasutuste ja investeerimisühingute finantsseisundi taastamine ja kriisilahendus – Aastased osamaksed – Arvutamine – Määrus (EL) nr 806/2014 – Rakendusmäärus (EL) 2015/81 – Ühtne menetlus krediidiasutuste ja investeerimisühingute kriisilahenduseks – Haldusmenetlus, milles osalevad riiklikud ametiasutused ja liidu organ – Ühtse Kriisilahendusnõukogu ainupädevus otsuste tegemiseks – Menetlus liikmesriigi kohtutes – Liidu kohtusse õigeaegselt hagi esitamata jätmine – Delegeeritud määrus (EL) 2015/63 – Osamaksete arvutamisel teatud kohustuste väljaarvamine – Mitme panga vahelised vastastikused seosed

Kohtuasjas C-414/18,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (Lazio maakonna halduskohus, Itaalia) 23. jaanuari 2018. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 22. juunil 2018, menetluses

Iccrea Banca SpA Istituto Centrale del Credito Cooperativo

versus

Banca d'Italia,

EUROOPA KOHUS (suurkoda),

koosseisus: president K. Lenaerts, asepresident R. Silva de Lapuerta, kodade presidendid J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev, E. Regan, P. G. Xuereb, ja L. S. Rossi, kohtunikud M. Ilešič, J. Malenovský, L. Bay Larsen (ettekandja), T. von Danwitz, F. Biltgen, K. Jürimäe, C. Lycourgos ja N. Piçarra,

kohtujurist: M. Campos Sánchez-Bordona,

kohtusekretär: ametnik V. Giacobbo-Peyronnel,

arvestades kirjalikku menetlust ja 30. aprilli 2019. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- Iccrea Banca SpA Istituto Centrale del Credito Cooperativo, esindajad: P. Messina, A. Gemma, F. Igrò ja A. Dentoni Litta, *avvocati*,
- Banca d'Italia, esindajad: M. Mancini, D. Messineo ja L. Sciotto, *avvocati*,
- Itaalia valitsus, esindaja: G. Palmieri, keda abistasid P. Gentili ja G. Rocchitta, *avvocati dello Stato*,

* Kohtumenetluse keel: itaalia.

- Hispaania valitsus, esindajad: S. Centeno Huerta ja M. A. Sampol Pucurull,
- Euroopa Komisjon, esindajad: V. Di Bucci ja A. Steiblyté,

olles 9. juuli 2019. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus käsitleb küsimust, kuidas tõlgendada komisjoni 21. oktoobri 2014. aasta delegeeritud määruse (EL) 2015/63, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/59/EL seoses kriisilahendusrahastutesse tehtavate *ex-ante*-osamaksetega (ELT 2015, L 11, lk 44), artikli 5 lõike 1 punkte a ja f.
- 2 Taotlus on esitatud Iccrea Banca SpA Istituto Centrale del Credito Cooperativo (edaspidi „Iccrea Banca“) ja Banca d’Italia (Itaalia Pank) vahelises kohtuvaidluses seoses Banca d’Italia mitme otsuse ning teatisega, mis puudutavad osamakseid Itaalia riiklikusse kriisilahendusfondi ja ühtsesse kriisilahendusfondi.

Õiguslik raamistik

Seitsmes direktiiv 83/349/EMÜ

- 3 Nõukogu 13. juuni 1983. aasta seitsmes direktiiv 83/349/EMÜ, mis põhineb asutamislepingu artikli 54 lõike 3 punktil g ja käsitleb konsolideeritud aastaaruandeid (EÜT 1983, L 193, lk 1; ELT eriväljaanne 17/01, lk 58) tunnistati kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta direktiiviga 2013/34/EL teatavat liiki ettevõtjate aruandeaasta finantsaruannete, konsolideeritud finantsaruannete ja nendega seotud aruannete kohta ja millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2006/43/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiivid 78/660/EMÜ ja 83/349/EMÜ (ELT 2013, L 182, lk 19).
- 4 Seitsmenda direktiivi 83/349, mida on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuni 2003. aasta direktiiviga 2003/51/EL (ELT 2013, L 178, lk 16, edaspidi „direktiiv 83/349“), artikkel 1 nägi ette:

„1. Liikmesriik nõuab oma siseriikliku õigusega reguleeritavalt mis tahes äriühingult, et see koostaks konsolideeritud aastaaruande ja konsolideeritud tegevusaruande, kui see äriühing (emaettevõtja):

- a) omab teises äriühingus (tütarettevõtjas) häälteenamust; või
- b) omab õigust ametisse määrata või vallandada enamikku teise äriühingu (tütarettevõtja) haldus-, juhatus- või järelevalveorgani liikmetest ning on samal ajal selle äriühingu osanik või aktsionär; või
- c) omab õigust avaldada valitsevat mõju äriühingule (tütarettevõtjale), mille osanik või aktsionär ta on, vastavalt selle äriühinguga sõlmitud lepingule või selle äriühingu asutamislepingu või põhikirja sättele [...] või
- d) on teise äriühingu osanik või aktsionär ja:
 - aa) enamik selle äriühingu (tütarettevõtja) haldus-, juhatus- või järelevalveorgani liikmeid [...] on ametisse määratud üksnes selle äriühingu (emaettevõtja) häältega; või
 - bb) kontrollib vastavalt selle äriühingu (tütarettevõtja) osanike või aktsionäridega sõlmitud kokkuleppele üksinda häälteenamust selles äriühingus. [...]

[...]

2. Välja arvatud lõikes 1 mainitud juhtudel võib liikmesriik nõuda oma siseriikliku õigusega reguleeritavalt mis tahes ettevõttelt, et see koostaks raamatupidamise konsolideeritud aruande ja majandusaasta konsolideeritud aruande, kui:

- a) sellel ettevõttel (emaettevõttel) on õigus rakendada või ettevõtte tegelikkuses rakendab ülekaalukat mõjuvõimu teise ettevõtja (tütarettevõtte) suhtes; või
- b) seda ettevõtet (emaettevõtet) ja teist ettevõtet (tütarettevõtet) juhib ühtsetel alusel emaettevõtte.“

5 Direktiivi 83/349 artiklis 2 oli sätestatud:

„1. Artikli 1 lõike 1 punktide a, b ja d kohaldamisel tuleb emaettevõtja õigustele lisada äriühingu iga muu tütarettevõtja ning enda nimel, kuid emaettevõtja või teise tütarettevõtja huvides tegutseva mis tahes isiku hääleõigus ning ametisse määramise ja ametist vabastamise õigus.

2. Artikli 1 lõike 1 punktide a, b ja d kohaldamisel tuleb lõikes 1 osutatud õigusi vähendada õiguste võrra, mis:

- a) on seotud osade või aktsiatega, mida vallatakse isiku nimel, kes ei ole emaettevõtja ega selle tütarettevõtja; või
- b) tulenevad osadest või aktsiatest, mida vallatakse tagatisena, tingimusel et kõnealuseid õigusi rakendatakse kooskõlas saadud juhistega, või mida vallatakse seoses laenude andmisega osana harilikust äritegevusest, tingimusel et hääleõigust rakendatakse tagatise andnud isiku huvides.

3. Artikli 1 lõike 1 punktide a ja d kohaldamisel tuleb osanike või aktsionäride häälte koguarvu tütarettevõtjas vähendada häälte võrra, mis on seotud osade või aktsiatega, mis kuuluvad sellele ettevõtjale, tema tütarettevõtjale või isikule, kes tegutseb enda nimel, kuid nende äriühingute huvides.“

Määrus (EL) nr 575/2013

6 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta määruse (EL) nr 575/2013 krediitdiasutuste ja investeerimisühingute suhtes kohaldatavate usaldatavusnõuete kohta ja määruse (EL) nr 648/2012 muutmise kohta (ELT 2013, L 176, lk 1) artikli 4 lõige 1 sätestab:

„Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

[...]

15) „emaettevõtja“:

- a) emaettevõtja direktiivi 83/349/EMÜ artiklite 1 ja 2 tähenduses;

[...]

16) „tütarettevõtja“:

- a) tütarettevõtja direktiivi 83/349/EMÜ artiklite 1 ja 2 tähenduses;
- b) tütarettevõtja direktiivi 83/349/EMÜ artikli 1 lõike 1 tähenduses ja mis tahes ettevõtja, kelle üle emaettevõtjal on tegelik valitsev mõju.

Tütarettevõtjate tütarettevõtjaid käsitatakse samuti esialgse emaettevõtja tütarettevõtjatena;

[...]“.

Direktiiv 2014/59/EL

- 7 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta direktiivi 2014/59/EL, millega luuakse krediitiasutuste ja investeerimisühingute finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse õigusraamistik ning muudetakse nõukogu direktiivi 82/891/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 2001/24/EÜ, 2002/47/EÜ, 2004/25/EÜ, 2005/56/EÜ, 2007/36/EÜ, 2011/35/EL, 2012/30/EL ja 2013/36/EL ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruseid (EL) nr 1093/2010 ja (EL) nr 648/2012 (ELT 2014, L 173, lk 190), artikli 2 lõige 1 on sõnastatud nii:

„Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

[...]

- 5) „tütarettevõtja“ – määruse (EL) nr 575/2013 artikli 4 lõike 1 punktis 16 määratletud tütarettevõtja;
- 6) „emaettevõtja“ – määruse (EL) nr 575/2013 artikli 4 lõike 1 punkti 15 alapunktis a määratletud emaettevõtja;

[...]

- 26) „konsolideerimisgrupp“ – emaettevõtja koos selle tütarettevõtjatega;

[...]“.

- 8 Direktiivi 2014/59 artikli 102 lõikes 1 on sätestatud:

„Liikmesriigid tagavad, et hiljemalt 31. detsembriks 2024 moodustavad nende rahastute käsutuses olevad rahalised vahendid vähemalt 1% kõigi nende territooriumil tegevusluba omavate krediitiasutuste ja investeerimisühingute tagatud hoiuste summast. Liikmesriigid võivad seada kõnealust summat ületavaid sihttasemeid.“

- 9 Selle direktiivi artikli 103 lõigetes 1, 2 ja 7 on täpsustatud:

„1. Artiklis 102 sätestatud sihttaseme saavutamiseks peavad liikmesriigid tagama, et nende territooriumil tegutsemiseks tegevusluba omavatel krediitiasutustelt ja investeerimisühingutelt, sh liidu filiaalidelt kogutakse osamakseid vähemalt kord aastas.

2. Iga krediitiasutuse või investeerimisühingu osamakse peab olema proportsionaalne tema kohustuste summaga (välja arvatud omavahendid), millest on maha arvatud tagatud hoiused, liikmesriigi territooriumil tegevusloa saanud kõigi krediitiasutuste ja investeerimisühingute kohustuste kogusumma suhtes (välja arvatud omavahendid), millest on maha arvatud tagatud hoiused.

Kõnealuseid osamakseid korrigeeritakse proportsionaalselt krediitiasutuse või investeerimisühingu riskiprofiiliga vastavalt lõike 7 kohaselt heaks kiidetud kriteeriumidele.

[...]

7. Komisjonil [...] on õigus võtta kooskõlas artikliga 115 vastu delegeeritud õigusakte, et määrata kindlaks määratlus „osamaksete proportsionaalne korrigeerimine krediitiasutuse või investeerimisühingu riskiprofiiliga“, nagu on osutatud käesoleva artikli lõikes 2, võttes arvesse järgmist [...]“.

Määrus (EL) nr 806/2014

- 10 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. juuli 2014. aasta määruse (EL) nr 806/2014, millega kehtestatakse ühtsed eeskirjad ja ühtne menetlus krediidasutuste ja teatavate investeerimisühingute kriisilahenduseks ühtse kriisilahenduskorra ja ühtse kriisilahendusfondi raames ning millega muudetakse määrust (EL) nr 1093/2010 (ELT 2014, L 225, lk 1), põhjenduses 120 on märgitud:

„Ühtses kriisilahenduskorras osalevad kriisilahendusnõukogu, nõukogu, komisjoni ja osalevate liikmesriikide kriisilahendusasutused. Euroopa Liidu Kohtul on jurisdiktsioon kriisilahendusnõukogu, nõukogu ja komisjoni tehtud otsuste seaduslikkuse kontrollimiseks vastavalt [ELTL] artiklile 263 ning nende lepinguvälise vastutuse kindlaks tegemiseks. Peale selle on Euroopa Liidu Kohtul kooskõlas [ELTL] artikliga 267 pädevus teha liikmesriikide kohtute taotlusel eelotsuseid liidu institutsioonide, organite või asutuste õigusaktide kehtivuse ja tõlgendamise kohta. Liikmesriikide kohtud peaksid kooskõlas siseriikliku õigusega olema pädevad kontrollima liikmesriikide kriisilahendusasutuste poolt neile käesoleva määrusega antud õiguste kasutamise raames tehtud otsuste seaduslikkust ja tegema kindlaks nende lepinguvälise vastutuse.“

- 11 Määruse nr 806/2014 artikli 54 lõige 1 näeb ette:

„Kriisilahendusnõukogu täitevistung teeb järgmist:

[...]

b) teeb kõik otsused käesoleva määruse rakendamiseks, kui käesoleva määrusega ei ole sätestatud teisiti.“

- 12 Selle määruse artikli 70 lõigetes 2 ja 6 on sätestatud:

„2. Igal aastal arvutab kriisilahendusnõukogu pärast konsulteerimist EKP või liikmesriigi pädeva asutusega ja tihedas koostöös liikmesriikide kriisilahendusasutustega individuaalsed osamaksed tagamaks, et kõigi osalevate liikmesriikide territooriumil tegevusloa saanud krediidasutuste ja investeerimisühingute tasutavad osamaksed ei ületa 12,5% sihttasemest.

[...]

6. Kohaldatakse delegeeritud õigusakte, milles määratakse kindlaks osamaksete proportsionaalne korrigeerimine krediidasutuse või investeerimisühingu riskiprofiliga ning mille komisjon on võtnud vastu direktiivi 2014/59/EL artikli 103 lõike 7 alusel.“

Delegeeritud määrus (EL) 2015/63

- 13 Delegeeritud määruse 2015/63 põhjendused 8 ja 9 on sõnastatud nii:

„(8) Osamaksete arvutamine individuaalsel tasandil tooks konsolideerimisgruppide puhul kaasa selle, et gruppi kuuluvate üksuste baasosamakse kindlaksmääramisel arvestatakse teatavaid kohustusi topelt, sest kohustused, mis tulenevad samasse konsolideerimisgruppi kuuluvate üksuste omavahelistest lepingutest, oleksid osa kohustuste kogusummast, mida tuleb arvesse võtta iga gruppi kuuluva üksuse aastase baasosamakse kindlaksmääramisel. Seepärast tuleks aasta baasosamakse kindlaksmääramist konsolideerimisgruppide puhul veelgi täpsustada, et kajastada gruppi kuuluvate üksuste omavahelist seotust ja vältida grupisiseste riskipositsioonide topeltarvestust. [...]

(9) Konsolideerimisgruppi kuuluva üksuse aastase baasosamakse arvutamisel ei tohiks arvesse võetavate kohustuste kogusumma hulka kuuluda kohustused, mis tulenevad lepingust, mille see konsolideerimisgruppi kuuluv üksus on sõlminud mõne muu samasse konsolideerimisgruppi kuuluva üksusega. Siiski peaks niisugune väljajätmine olema võimalik ainult juhul, kui iga konsolideerimisgruppi kuuluv üksus on asutatud liidus, on täielikult kaasatud samasse konsolideerimisse, tema suhtes rakendatakse asjakohaseid keskeid riski hindamise, mõõtmise ja kontrolli protseduure ning kui puuduvad praegused või prognoositavad olulised praktilised või õiguslikud takistused tähtaja saabumisel asjaomase kohustuse kiireks tagasimaksmiseks. See peaks vältima olukorda, et kohustused jäetakse osamaksete arvutusbaasist välja, kui puuduvad tagatised, et grupisisestest laenudest tulenevad riskipositsioonid oleksid tagatud ka juhul, kui konsolideerimisgrupi finantsolukord halveneb. [...]“.

14 Selle delegeeritud määruse artiklis 3 on täpsustatud:

„Käesolevas määruses kasutatakse [...] direktiivi 2014/59/EL mõisteid. Lisaks kasutatakse käesolevas määruses järgmisi mõisteid:

[...]

28) „tugilaen“ – laen, mille on andnud tugipank või mis on antud vahendava panga kaudu konkurentsivabal mittetulunduslikul alusel, et edendada liikmesriigis keskvalitsuse või piirkondliku valitsuse avaliku poliitika eesmäärke;

[...]“.

15 Nimetatud delegeeritud määruse artikli 5 lõikes 1 on sätestatud:

„Direktiivi 2014/59/EL artikli 103 lõikes 2 osutatud osamaksete arvutamisel arvatakse välja järgmised kohustused:

a) grupisisised kohustused, mis tulenevad krediidasutuse või investeerimisühingu tehingutest samasse gruppi kuuluva krediidasutuse või investeerimisühinguga, juhul kui täidetud on kõik järgmised tingimused:

- i) kõik need krediidasutused ja investeerimisühingud on asutatud liidus;
- ii) kõik need krediidasutused ja investeerimisühingud kuuluvad vastavalt määruse (EL) nr 575/2013 artiklitele 6–17 täielikult sama konsolideeritud järelevalve alla ning nende suhtes kohaldatakse asjakohaseid keskeid riski hindamise, mõõtmise ja kontrolli protseduure ning
- iii) puuduvad praegused või prognoositavad olulised praktilised või õiguslikud takistused tähtaja saabumisel kohustuse kiireks tagasimaksmiseks

[...]

f) krediidasutuste ja investeerimisühingute puhul, kes haldavad tugilaene, vahendava krediidasutuse kohustused laenu väljastava või muu tugipanga või muu vahendava krediidasutuse ees ning algse tugipanga kohustused rahastamise osapoolte ees, juhul kui kõnealuste kohustuste summa on vastavuses kõnealuse krediidasutuse või investeerimisühingu tugilaenudega.“

Rakendusmäärus (EL) 2015/81

- 16 Nõukogu 19. detsembri 2014. aasta rakendusmääruse (EL) 2015/81, millega määratakse kindlaks määruse (EL) nr 806/2014 kohaldamise ühtsed tingimused (ELT 2015, L 15, lk 1), artiklis 4 on sätestatud:

„Igaks osamakseperioodiks arvutab ühtne kriisilahendusnõukogu pärast EKPga või riikide pädevate asutustega konsulteerimist ning tihedas koostöös riiklike kriisilahendusasutustega iga krediidasutuse või investeerimisühingu poolt tasumisele kuuluva iga-aastase osamakse, võttes aluseks ühtse kriisilahendusfondi aasta sihttaseme. [...]“.

- 17 Selle rakendusmääruse artikkel 5 näeb ette:

„1. Ühtne kriisilahendusnõukogu teavitab asjaomaseid liikmesriikide kriisilahendusasutusi oma otsustest, millega arvutatakse vastavate riikide territooriumil tegevusloa saanud krediidasutuste ja investeerimisühingute iga-aastased osamaksed.

2. Pärast lõikes 1 osutatud teate saamist teavitab iga liikmesriigi kriisilahendusasutus igat oma territooriumil tegevusloa saanud krediidasutust või investeerimisühingut ühtse kriisilahendusnõukogu otsusest, millega arvutatakse selle krediidasutuse või investeerimisühingu poolt tasumisele kuuluv iga-aastane osamakse.“

- 18 Nimetatud rakendusmääruse artiklis 6 on sätestatud:

„Ühtne kriisilahendusnõukogu kehtestab andmevormingud ja esitusviisid, mida krediidasutused ja investeerimisühingud kasutavad iga-aastaste osamaksete arvutamiseks nõutava teabe esitamiseks, et suurendada esitatud teabe võrreldavust ja saadud teabe töötlemise tulemuslikkust.“

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimus

- 19 Iccrea Banca on krediidasutuste võrgustikku juhtiv pank, kelle ülesanne on toetada muu hulgas ühistupankade tehinguid Itaalias.
- 20 Selleks pakub ta nimetatud pankadele makseteenuseid, maksete automatiseerimisteenuseid, väärtpaberiarveldusi, väärtpaberite hoiustamist ja finantsteenuseid, toimides ka ühistupankade süsteemi keskse finantsorganina. Viimati nimetatud tegevuse raames pakub ta nendele pankadele hulka teenuseid, mis võimaldavad struktureeritud juurdepääsu tagatud rahastamisele Euroopa Keskpangast ja turult. Selles kontekstis moodustas ta ühenduse, millega on liitunud ligikaudu 190 ühistupanka, ja mille ainus eesmärk on osaleda EKP poolt ette nähtud pikaajalistes refinantseerimistehingutes.
- 21 Aastatel 2015–2017 tehtud otsustega nõudis Itaalia Pank Iccrea Bancalt korraliste, erakorraliste ja täiendavate osamaksete tasumist Itaalia riiklikusse kriisilahendusfondi. Lisaks nõudis Itaalia Pank 3. mai 2016. aasta teatistes Iccrea Bancalt ühtsesse kriisilahendusfondi *ex ante* osamakse tasumist 2016. aasta eest, mis oli ette nähtud Ühtse Kriisilahendusnõukogu 15. aprilli 2016. aasta otsusega. 27. mai 2016. aasta teatistes korrigeeris Itaalia Pank viimati nimetatud osamakse summat vastavalt Ühtse Kriisilahendusnõukogu 20. mai 2016. aasta otsusele.
- 22 Iccrea Banca esitas Itaalia Panga asjaomaste otsuste ja teatiste peale kaebuse eelotsusetaotluse esitanud kohtule. Nimetatud kaebuses palub Iccrea Banca samuti, et määrataks kindlaks tema poolt tegelikult võlgnetava summa arvutamise kohane meetod ning hüvitataks summa, mis tema hinnangul on tasutud alusetult.

- 23 Iccrea Banca väidab oma kaebuse põhjendamiseks sisuliselt, et Itaalia Pank tugines delegeeritud määruse 2015/63 artikli 5 lõike 1 väärale tõlgendusele. Tema hinnangul võttis Itaalia Pank põhikohtuasjas käsitletavate osamaksete arvutamisel arvesse Iccrea Banca ja ühistupankade vahelistest suhetest tulenevaid kohustusi, kuigi need oleks tulnud sellest arvutusest välja arvata, kohaldades analoogia alusel selle delegeeritud määruse neid sätteid, mis puudutavad grupisiseseid kohustusi või krediidasutusi ja investeerimisühinguid, kes haldavad tugilaene. Selle väärade tõlgenduse tõttu jättis Itaalia Pank Ühtsele Kriisilahendusnõukogule andmete edastamisel esitama teabe selle integreeritud süsteemi eripära kohta, milles Iccrea Banca tegutseb, ning seega tehti 2016. aasta eest ühtsesse kriisilahendusfondi tasutava *ex ante* osamakse arvutamisel viga.
- 24 Eelotsusetaotluse esitanud kohus lükkas tagasi Itaalia Panga esitatud vastuväite pädevuse puudumise kohta seoses nõuetega, mis puudutavad Itaalia Panga akte seoses 2016. aasta *ex ante* osamaksetega ühtsesse kriisilahendusfondi. Nimetatud kohus tuletas oma pädevuse kõnealune kohtuvaidlus lahendada asjaolust, et Itaalia Pank ei tegutse üksnes vahendajana Ühtse Kriisilahendusnõukogu ja krediidasutuste vahel. Itaalia Pangal on seega liidu seadusandja valikute kohaselt aktiivne ja otsustav roll nii osamaksete summa kindlaksmääramise kui ka nende kogumise etapis. Selles kontekstis võib Iccrea Banca saada konkreetse eelise, kui andmed, mille Itaalia Keskpank peab tasumisele kuuluva osamakse arvutamiseks Ühtsele Kriisilahendusnõukogule esitama, läbi vaadatakse ja uuesti määratletakse.
- 25 Neis tingimustes otsustas Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (Lazio maakonna halduskohus, Itaalia) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kas siis, kui tõlgendada [delegeeritud] määruse 2015/63 artikli 5 lõiget 1, eriti punkte a ja f lähtuvalt põhimõtetest, mis on sätestatud selles samas [delegeeritud määruses] ning direktiivis 2014/59, määruses nr 806/2014 ja ELTL artiklis 120, ning lähtudes Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklis 21 ette nähtud võrdse kohtlemise, diskrimineerimiskeelu ja proportsionaalsuse põhimõtetest ning topeltosamaksete keelust, keelab see säte direktiivi 2014/59 artikli 103 lõikes 2 sätestatud osamaksete arvutamisel kohaldada grupisiseste kohustuste jaoks ette nähtud õigusnorme ka siis, kui tegemist on „faktilise“ grupiga või vähemalt ühe krediidasutuse või investeerimisühingu ning teiste samasse süsteemi kuuluvate pankade vaheliste vastastikuste suhetega?

Kas soodsamat kohtlemist, mis on samas artiklis 5 ette nähtud eelisõigusega kohustustele, võib aga eeltoodud põhimõtetest lähtudes kohaldada analoogia alusel ka nende kohustuste suhtes, mis on „teise astme“ pangal teiste sama (ühistupankade) süsteemi pankade ees? Või kas asjaolu, et krediidasutus, kes konkreetsel juhul tegutseb väikeste pankade vastastikku seotud ja ühtse kogumi keskasutusena, sealhulgas ka suhetes Euroopa Keskpanga ja finantsturuga, on selline teise astme pank, peaks kehtivate õigusnormide kohaselt ikkagi kaasa tooma selle, et riiklik kriisilahendusamet teeb ühenduse organitele finantsandmeid esitades ning selle krediidasutuse poolt kriisilahendusfondi tasumisele kuuluvaid osamakseid kindlaks määrates teatavaid parandusi olenevalt krediidasutuse tegelikest kohustustest ja konkreetsest riskiprofilist?“

Eelotsusetaotluse vastuvõetavuse analüüs

- 26 Itaalia valitsus väidab, et eelotsusetaotlus on tervikuna vastuvõetamatu, kuna eelotsusetaotluses ei ole esitatud faktilisi asjaolusid, mis selgitaksid põhjuseid, miks võiks Iccrea Bancat käsitada grupi juhina või tugilaenu andjana kohaldatavate liidu õigusnormide tähenduses. Komisjon leiab omalt poolt, et see taotlus on vastuvõetamatu üksnes osas, mis puudutab 2016. aasta *ex ante* osamakseid ühtsesse kriisilahendusfondi.
- 27 Väärrib meeldetuletamist, et vastavalt Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikale eeldab Euroopa Kohtu ja liikmesriikide koostöö raames vajadus anda liidu õiguse tõlgendus, mis oleks liikmesriigi kohtule tarvilik, et viimane järgiks hoolsalt eelotsusetaotluse sisule esitatavaid nõudeid, mis on

Euroopa Kohtu kodukorra artiklis 94 sõnaselgelt ära toodud (19. aprilli 2018. aasta kohtuotsus *Conorzio Italian Management ja Catania Multiservizi*, C-152/17, EU:C:2018:264, punkt 21 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 28 Seega on eelkõige hädavajalik, nagu on sätestatud kodukorra artikli 94 punktis a, et eelotsusetaotluses oleks ära toodud lühiülevaade asjasse puutuvatest asjaoludest, nagu eelotsusetaotluse esitanud kohus on need välja selgitanud, või vähemalt ülevaade faktilistest andmetest, millel eelotsuse küsimused põhinevad (vt selle kohta 19. aprilli 2018. aasta kohtuotsus *Conorzio Italian Management ja Catania Multiservizi*, C-152/17, EU:C:2018:264, punkt 22 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 29 Käesoleval juhul sisaldab eelotsusetaotlus piisavalt faktilisi andmeid, et mõista nii esitatud küsimust kui ka selle ulatust. Taotluses on konkreetselt välja toodud nende suhete olemus, mis seovad *Iccrea Banca* reaalühistupankadega ja mis ajendasid eelotsusetaotluse esitanud kohut pöörduma Euroopa Kohtu poole.
- 30 Mis puudutab Itaalia valitsuse argumente, millega soovitakse tõendada, et esitatud andmed ei võimalda tuvastada, et *Iccrea Banca* vastab teatud kohustuste väljaarvamise tingimustele, mis on sätestatud delegeeritud määruse 2015/63 artikli 5 lõikes 1, siis tuleb tõdeda, et nende argumentide hindamine on lahutamatu seotud eelotsuse küsimusele antava vastusega ning need ei saa seega kaasa tuua selle taotluse vastuvõetamatust (vt analoogia alusel 17. jaanuari 2019. aasta kohtuotsus *KPMG Baltics*, C-639/17, EU:C:2019:31, punkt 11).
- 31 Komisjon väidab omalt poolt, et üksnes liidu kohtud on pädevad tegema otsust ühtsesse kriisilahendusfondi tasutavate osamaksete arvutamise viisi kohta ja et seega tuleb 9. märtsi 1994. aasta kohtuotsusest *TWD Textilwerke Deggendorf* (C-188/92, EU:C:1994:90) tuleneva kohtupraktika kohaselt eelotsusetaotlus tunnistada osaliselt vastuvõetamatuks, kuna *Iccrea Banca* ei esitanud õigeaegselt tühistamishagi Ühtse Kriisilahendusnõukogu otsuste peale, milles on välja arvatud tema ühtsesse kriisilahendusfondi 2016. aasta eest tasutav *ex ante* osamakse.
- 32 Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt on ELTL artiklis 267 ette nähtud Euroopa Kohtu ja liikmesriikide kohtute vahelise koostöö raames üksnes asja menetleva ja selle lahendamise eest vastutava liikmesriigi kohtu ülesanne kohtuasja eripära arvesse võttes hinnata nii eelotsusetaotluse vajalikkust asjas otsuse langetamiseks kui ka Euroopa Kohtule esitatavate küsimuste asjakohasust. Seega, kui küsimused on esitatud liidu õiguse tõlgendamise kohta, on Euroopa Kohus üldjuhul kohustatud vastama (4. detsembri 2018. aasta kohtuotsus *Minister for Justice and Equality ja Commissioner of An Garda Síochána*, C-378/17, EU:C:2018:979, punkt 26 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 33 Tõlgendust taotlevat eelotsuse küsimust ei saa siiski lugeda vastuvõetavaks, kui ilmneb, et selle ainus eesmärk on võimaldada eelotsusetaotluse esitanud kohtul lahendada küsimus, mis liidu õiguse kohaselt ei kuulu liikmesriigi kohtute pädevusse.
- 34 Sellega seoses tuleb märkida, et kuigi esitatud küsimus puudutab delegeeritud määruse 2015/63 artikli 5 lõike 1 tõlgendamist koostoimes eelkõige direktiiviga 2014/59, mis nagu ka delegeeritud määrus kehtestab nii riiklikesse kriisilahendusfondidesse kui ka ühtsesse kriisilahendusfondi tasutavate osamaksete arvutamise teatavad olulised normid, viitab see küsimus ka määrusele nr 806/2014, milles on ette nähtud üksnes sätted, mis reguleerivad ühtset kriisilahenduskorda, mille osaks on ühtne kriisilahendusfond. Lisaks puudutab see küsimus osaliselt finantsandmete esitamist riikliku kriisilahendusasutuse poolt „ühenduse institutsioonidele“.
- 35 Seega ilmneb, et selle küsimuse mõned aspektid puudutavad konkreetselt ühtsesse kriisilahendusfondi tasutavate osamaksete arvutamist.

- 36 Eelotsusetaotlusest nähtub, et eelotsusetaotluse esitanud kohus on asjaomase arvutuse suhtes kohaldatavate normide tõlgendust pidanud vajalikuks selleks, et täpsustada viisi, kuidas Itaalia Pank oleks pidanud sekkuma 2016. aasta eest ühtsesse kriisilahendusfondi tasutavate *ex ante* osamaksete kindlaksmääramise ja kogumise menetlusse. See kohus leiab seega, et ta peab seisukoha võtma selle sekkumise suhtes nii menetluse staadiumis, mis eelnes kõnealuste osamaksete arvutamist käsitlenud Ühtse Kriisilahendusnõukogu otsuste vastuvõtmisele, tehes eelkõige kindlaks, milliseid andmeid oleks Itaalia Pank pidanud Ühtsele Kriisilahendusnõukogule esitama, kui ka menetluse staadiumis, mis järgnes Ühtse Kriisilahendusnõukogu nende otsuste vastuvõtmisele ja mille eesmärk oli nimetatud osamaksete koguda, kuna olenevalt Euroopa Kohtu vastusest esitatud küsimusele võidakse kehtetuks tunnistada Itaalia Panga otsused, mis tehti Ühtse Kriisilahendusnõukogu otsuste täitmiseks.
- 37 Mis puudutab esiteks eelotsusetaotluse neid aspekte, mis peaksid andma eelotsusetaotluse esitanud kohtule võimaluse võtta seisukoht Itaalia Panga sekkumise suhtes menetluse selles staadiumis, mis eelnes Ühtse Kriisilahendusnõukogu nende otsuste vastuvõtmisele, millega arvutati ühtsesse kriisilahendusfondi tasutavad *ex ante* osamaksed, siis väärib meeldetuletamist, et ELTL artikkel 263 annab Euroopa Liidu Kohtule ainupädevuse kontrollida liidu organite või asutuste, kelle hulka kuulub ka Ühtne Kriisilahendusnõukogu, aktide õiguspärasust (vt selle kohta 19. detsembri 2018. aasta kohtuotsus Berlusconi ja Fininvest, C-219/17, EU:C:2018:1023, punkt 42).
- 38 Riigisestse asutuste võimalik osalemine menetluses, mille tulemusena võetakse vastu niisugused aktid, ei saa seada kahtluse alla nende määratlemist liidu aktidena, kui riigisestse asutuste poolt aktide vastuvõtmine on üks staadium menetluses, milles liidu organ või asutus teostab üksi lõpliku otsuse vastuvõtmise pädevust, olemata seotud riigisestse asutuste ettevalmistavate aktide või ettepanekutega (vt selle kohta 19. detsembri 2018. aasta kohtuotsus Berlusconi ja Fininvest, C-219/17, EU:C:2018:1023, punkt 43).
- 39 Nimelt, olukorras, kus liidu õigus annab ainuotsustusõiguse liidu organile või asutusele, tuleb liidu kohtul, kellel on ELTL artikli 263 alusel ainupädevus kontrollida liidu akti õiguspärasust, otsustada asjasse puutuva liidu organi või asutuse lõpliku otsuse õiguspärasuse üle, ja selleks, et tagada huvitatud isikute tõhus kohtulik kaitse, analüüsida riigisestse asutuste ettevalmistavates aktides või ettepanekutes niisuguseid võimalikke puudusi, mis võivad mõjutada lõpliku otsuse kehtivust (vt selle kohta 19. detsembri 2018. aasta kohtuotsus Berlusconi ja Fininvest, C-219/17, EU:C:2018:1023, punkt 44).
- 40 ELTL artiklist 263 tuleneb ka, tõlgendades seda koosmõjus ELL artikli 4 lõikes 3 sätestatud liidu ja liikmesriikide lojaalse koostöö põhimõttega, et liikmesriikide kohtud ei saa kontrollida niisuguses menetluses nagu see, millele on viidatud käesoleva kohtuotsuse eelnevates punktides, vastu võetud riigisestse asutuste akte (vt selle kohta 19. detsembri 2018. aasta kohtuotsus Berlusconi ja Fininvest, C-219/17, EU:C:2018:1023, punkt 47).
- 41 Sellega seoses on Euroopa Kohus otsustanud, et kui liidu seadusandja otsustab haldusmenetluse kasuks, milles nähakse ette riigisestse asutuste poolt ettevalmistavate aktide vastuvõtmine enne seda, kui liidu institutsioon võtab vastu õiguslikke tagajärgi tekitava ja isiku huve kahjustada võiva lõpliku otsuse, soovib ta kehtestada institutsiooni ja riigisestse asutuste vahel spetsiifilise koostöömehhanismi, mis põhineb liidu institutsiooni ainuotsustuspädevusel (19. detsembri 2018. aasta kohtuotsus Berlusconi ja Fininvest, C-219/17, EU:C:2018:1023, punkt 48).
- 42 Ent niisuguse otsustusmenetluse tõhusus eeldab tingimata ainult ühte kohtulikku kontrolli, mille viivad läbi ainult liidu kohtud ja alles siis, kui vastu on võetud haldusmenetluse lõpetav liidu institutsiooni otsus, mis ainsana võib tekitada hageja huve riivavaid siduvaid õiguslikke tagajärgi, muutes selgelt tema õiguslikku olukorda (19. detsembri 2018. aasta kohtuotsus Berlusconi ja Fininvest, C-219/17, EU:C:2018:1023, punkt 49).

- 43 Mis puudutab konkreetsemalt riiklike kriisilahendusasutuste akte, mis eelnevad ühtsesse kriisilahendusfondi tasutavate *ex ante* osamaksete arvutamisele, siis tuleb märkida, et need osamaksed arvutatakse ja kogutakse menetluses, mis on kehtestatud määrusega nr 806/2014 ja rakendusmäärusega 2015/81.
- 44 Määruse nr 806/2014 artikli 54 lõikes 1 on ette nähtud, et Ühtse Kriisilahendusnõukogu täitevistung teeb kõik otsused selle määruse rakendamiseks, kui selles määruses ei ole sätestatud teisiti.
- 45 Sama määruse artikli 70 lõikest 2 ja rakendusmääruse 2015/81 artiklist 4 tuleneb, et üksnes Ühtse Kriisilahendusnõukogu ülesanne on arvutada igal aastal pärast konsulteerimist EKP või liikmesriigi pädeva asutusega ja tihedas koostöös liikmesriikide kriisilahendusasutustega kõigi osalevate liikmesriikide territooriumil tegevusloa saanud iga krediidasutuse või investeerimisühingu individuaalsed *ex ante* osamaksed.
- 46 Lisaks tuleneb nimetatud rakendusmääruse artiklist 6, et osamaksete arvutamiseks nõutava teabe esitamiseks kasutavad asjaomased krediidasutused ja investeerimisühingud andmevorminguid ja esitusviise, mille kehtestab Ühtne Kriisilahendusnõukogu.
- 47 Neid asjaolusid arvestades ilmneb, et ühtsesse kriisilahendusfondi tasutavate *ex ante* osamaksete arvutamisel on lõplik otsustuspädevus üksnes Ühtsel Kriisilahendusnõukogul ja et riiklikud kriisilahendusasutused, nagu kohtujurist oma ettepaneku punktides 40 ja 41 seda märkis, osutavad Ühtsele Kriisilahendusnõukogule ainult operatiivset tuge. Kuigi Ühtne Kriisilahendusnõukogu võib seega kõnealuste asutustega konsulteerida, et hõlbustada krediidasutuse või investeerimisühingu poolt tasumisele kuuluva *ex ante* osamakse summa kindlaksmääramist, ja kuigi need asutused peavad igal juhul tegema Ühtse Kriisilahendusnõukoguga sel eesmärgil koostööd, ei ole Ühtsele Kriisilahendusnõukogule mingil moel siduvad hinnangud, mida need asutused võivad sel puhul krediidasutuse olukorra suhtes anda.
- 48 Järelikult on liidu kohus, kes kontrollib, kas Ühtse Kriisilahendusnõukogu otsus, millega määratakse kindlaks krediidasutuse või investeerimisühingu individuaalne *ex ante* osamakse ühtsesse kriisilahendusfondi, on õiguspärane, ainsana pädev selle kontrolli käigus hindama, kas riikliku kriisilahendusasutuse akt, mis võeti vastu sellise otsuse ettevalmistamiseks, sisaldab puudusi, mis võivad Ühtse Kriisilahendusnõukogu otsust mõjutada, ilma et riigisisene kohus võiks asjaomase riigisisese akti üle kontrolli teostada (vt analoogia alusel 19. detsembri 2018. aasta kohtuotsus Berlusconi ja Fininvest, C-219/17, EU:C:2018:1023, punkt 57).
- 49 Seda järeldust ei sea kahtluse alla määruse nr 806/2014 põhjenduses 120 esitatud täpsustus, mille kohaselt peaks liikmesriigi kohtud olema pädevad kontrollima liikmesriikide kriisilahendusasutuste poolt neile selle määrusega antud õiguste kasutamise raames tehtud otsuste seaduslikkust.
- 50 Nimelt tuleb seda täpsustust mõista nii – nagu ka kohtujurist oma ettepaneku punktis 54 märkis –, et arvestades esmasest õigusest tulenevat kohtute pädevuste jaotust, millele eespool nimetatud põhjendus ka viitab, kuivõrd selles meenutatakse Euroopa Liidu Kohtu ainupädevust kontrollida Ühtse Kriisilahendusnõukogu otsuste seaduslikkust, et see käib vaid selliste riigisiseste aktide kohta, mis on vastu võetud menetluses, kus kõnealuse määrusega on riiklikele kriisilahendusasutustele antud iseseisev otsustuspädevus.
- 51 Lisaks ei saa liikmesriigi kohus õiguspäraselt teha riiklikule kriisilahendusasutusele ettekirjutust selle asutuse sekkumise viisi kohta enne, kui Ühtne Kriisilahendusnõukogu teeb otsuse ühtsesse kriisilahendusfondi tasutavate *ex ante* osamaksete arvutamise kohta.
- 52 Sellega seoses väärrib meeldetuletamist, et arvestades nõuet, mille kohaselt võib Ühtse Kriisilahendusnõukogu selliste otsuste üle kohtulikku kontrolli teostada ainult üks kohus, ei mõjuta liidu kohtute ainupädevust ei see, millist liiki õiguskaitsevahendit riigisiseses menetluses kasutati

liikmesriigi asutuste ettevalmistavate aktide kontrollimiseks liikmesriigi kohtu poolt, ega see, mis laadi on sellele kohtule esitatud nõuded või väited (vt selle kohta 19. detsembri 2018. aasta kohtuotsus Berlusconi ja Fininvest, C-219/17, EU:C:2018:1023, punkt 51).

- 53 See, kui liikmesriigi kohus võiks teha riiklikule kriisilahendusasutusele ettekirjutuse selle kohta, kuidas tegutseda sekkumisel enne Ühtse Kriisilahendusnõukogu niisuguse otsuse vastuvõtmist, millega arvutatakse ühtsesse kriisilahendusfondi tasutavad *ex ante* osamaksed, kahjustaks aga nõuet, et kohtulikku kontrolli võib teostada ainult üks kohus, tekitades ohu, et samas menetluses antud hinnangutes esinevad lahknevused liikmesriigi kohtu ja liidu kohtute vahel, kui viimased peavad võib-olla hiljem selle sekkumise õiguspärasust täiendava küsimusena hindama tühistamishagi läbivaatamisel, mis võidakse ELTL artikli 263 alusel Ühtse Kriisilahendusnõukogu asjaomase otsuse peale esitada (vt selle kohta 19. detsembri 2018. aasta kohtuotsus Berlusconi ja Fininvest, C-219/17, EU:C:2018:1023, punkt 50).
- 54 Liidu õigusega on seega vastuolus see, kui eelotsusetaotluse esitanud kohus teeb otsuse Itaalia Panga sekkumise õiguspärasuse kohta menetluse staadiumis, mis eelneb Ühtse Kriisilahendusnõukogu otsuste vastuvõtmisele, millega arvutatakse ühtsesse kriisilahendusfondi 2016. aasta eest tasutavad *ex ante* osamaksed.
- 55 Mis puudutab teiseks eelotsusetaotluse neid aspekte, mis peaksid võimaldama eelotsusetaotluse esitanud kohtul võtta seisukoht Itaalia Panga sekkumise suhtes menetluse selles staadiumis, mis järgneb Ühtse Kriisilahendusnõukogu otsuste vastuvõtmisele, millega arvutatakse ühtsesse kriisilahendusfondi 2016. aasta eest tasutavad *ex ante* osamaksed, siis tuleb tõdeda, et rakendusmääruse 2015/81 artiklist 5 nähtub, et Ühtne Kriisilahendusnõukogu edastab oma otsused, millega arvutatakse liikmesriigi territooriumil tegevusloa saanud krediidasutuste ja investeerimisühingute poolt ühtsesse kriisilahendusfondi tasutavad *ex ante* osamaksed, selle liikmesriigi kriisilahendusasutusele, kes peab seejärel teavitama iga asjaomast asutust Ühtse Kriisilahendusnõukogu otsusest, millega arvutatakse tema osamakse.
- 56 Samuti peab see riiklik kriisilahendusasutus määruse nr 806/2014 artikli 67 lõike 4 kohaselt koguma Ühtse Kriisilahendusnõukogu poolt kindlaksmääratud osamaksed nimetatud krediidasutustelt ja investeerimisühingutelt.
- 57 Eeltoodust tuleneb, et pärast seda, kui Ühtne Kriisilahendusnõukogu on vastu võtnud otsuse, millega arvutatakse ühtsesse kriisilahendusfondi tasutavad *ex ante* osamaksed, on riiklikud kriisilahendusasutused kohustatud üksnes sellest otsusest teada andma ja seda otsust rakendama.
- 58 Selles kontekstis ja võttes arvesse käesoleva kohtuotsuse punktides 44 ja 45 välja toodud Ühtse Kriisilahendusnõukogu pädevust, ei ole nimetatud asutustel õigust Ühtse Kriisilahendusnõukogu arvutusi uuesti läbi vaadata, et muuta nende osamaksete summat, ning seega ei või nad pärast Ühtse Kriisilahendusnõukogu otsuse vastuvõtmist sel eesmärgil krediidasutuse või investeerimisühingu riskile avatust uuesti hinnata.
- 59 Samamoodi, kui liikmesriigi kohus võiks – nagu eelotsusetaotluse esitanud kohus seda ette kujutab – tühistada riikliku kriisilahendusasutuse teatise Ühtse Kriisilahendusnõukogu otsuse kohta, millega arvutatakse krediidasutuse või investeerimisühingu *ex ante* osamakse ühtsesse kriisilahendusfondi, tuginedes seejuures asjaolule, et kõnealuse arvutuse aluseks olnud asjaomase krediidasutuse või investeerimisühingu riskile avatuse hinnang on väär, seaks ta kahtluse alla Ühtse Kriisilahendusnõukogu antud hinnangu ja takistaks lõpuks Ühtse Kriisilahendusnõukogu asjaomase otsuse rakendamist Itaalias.
- 60 Ent ei riiklikud kriisilahendusasutused ega ka riigisisised kohtud, kes nende tegevust kontrollivad, ei saa õiguspäraselt teha otsuseid, mis on vastuolus Ühtse Kriisilahendusnõukogu otsustega ühtsesse kriisilahendusfondi tasutavate *ex ante* osamaksete kohta ja mis tegelikult võtavad viimati nimetatud

otsustelt nende mõju, takistades kõnealuste osamaksete kogumist (vt analoogia alusel 14. detsembri 2000. aasta kohtuotsus Masterfoods ja HB, C-344/98, EU:C:2000:689, punkt 52; 20. novembri 2008. aasta kohtuotsus Heuschen & Schrouff Oriëntal Foods Trading, C-375/07, EU:C:2008:645, punkt 66, ja 6. novembri 2012. aasta kohtuotsus Otis jt, C-199/11, EU:C:2012:684, punktid 50 ja 51).

- 61 Samas, kui liikmesriigi kohtus menetletava kohtuvaidluse lahendus sõltub Ühtse Kriisilahendusnõukogu otsuse kehtivusest, võib see kohus põhimõtteliselt esitada Euroopa Kohtule kõnealuse otsuse kehtivuse kohta eelotsuse küsimuse (vt analoogia alusel 14. detsembri 2000. aasta kohtuotsus Masterfoods ja HB, C-344/98, EU:C:2000:689, punkt 57, ja 20. novembri 2008. aasta kohtuotsus Heuschen & Schrouff Oriëntal Foods Trading, C-375/07, EU:C:2008:645, punkt 68).
- 62 Sellega seoses tuleb tõdeda, et kuigi eelotsuse küsimuse mõned aspektid puudutavad konkreetselt ühtsesse kriisilahendusfondi tasutavate *ex ante* osamaksete arvutamist, ei ole eelotsusetaotluse esitanud kohus palunud Euroopa Kohtu seisukohta küsimuses, kas Ühtse Kriisilahendusnõukogu otsused, millega arvutatakse kõnealused osamaksed aastaks 2016, on kehtivad. Lisaks nähtub eelotsusetaotlusest, et Iccrea Banca ei ole selles kohtus tuginenud nende otsuste kehtetusele ja nimetatud kohus ei ole väljendanud kahtlusi nende otsuste kehtivuse suhtes.
- 63 Oluline on meelde tuletada, et isiku võimalus tugineda liikmesriigi kohtule esitatud kaebuses tema suhtes tehtud riigisisese otsuse aluseks olevas liidu aktis sisalduvate sätete kehtetusele eeldab igal juhul, et ta on liidu akti peale ELTL artikli 263 neljanda lõigu alusel esitanud ettenähtud tähtaja jooksul ka tühistamishagi või et ta ei ole seda teinud, kuna tal puudub kaheldamatult õigus sellist hagi esitada (25. juuli 2018. aasta kohtuotsus Georgsmarienhütte jt, C-135/16, EU:C:2018:582, punkt 17 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 64 Selles kontekstis on füüsilise või juriidilise isiku poolt ELTL artikli 263 neljanda lõigu alusel sellise akti peale esitatud hagi vastuvõetavus, mille adressaat ta ei ole, allutatud eelkõige tingimusele, et see akt puudutab teda otseselt ja isiklikult (vt selle kohta 13. märtsi 2018. aasta kohtuotsus European Union Copper Task Force vs. komisjon, C-384/16 P, EU:C:2018:176, punkt 32 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 65 Kuigi käesoleval juhul on Ühtse Kriisilahendusnõukogu otsuste, millega arvutatakse ühtsesse kriisilahendusfondi 2016. aasta eest tasutavad *ex ante* osamaksed, adressaat vastavalt rakendusmääruse 2015/81 artikli 5 lõikele 1 Itaalia Pank, puudutavad need otsused Iccrea Bancat kahtlemata otseselt ja isiklikult.
- 66 Nimelt tuleb esiteks meelde tuletada Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikat, mille kohaselt ELTL artikli 263 neljandas lõigus ette nähtud tingimus, et hagi esemeks olev otsus peab füüsilist või juriidilist isikut otseselt puudutama, nõuab kahe kumulatiivse tingimuse täitmist, nimelt esimesena, et vaidlustatud meede tekitaks otseseid tagajärgi isiku õiguslikule seisundile, ja teisena, et see ei jätaks meedet rakendama kohustatud adressaadile mingit kaalutusõigust – akti rakendamine on puhtalt automaatne ja tuleneb vaid liidu õigusnormidest, ilma et kohaldataks muid vahenorme (6. novembri 2018. aasta kohtuotsus Scuola Elementare Maria Montessori vs. komisjon, komisjon vs. Scuola Elementare Maria Montessori ja komisjon vs. Ferracci, C-622/16 P–C-624/16 P, EU:C:2018:873, punkt 42, ja 5. novembri 2019. aasta kohtuotsus EKP jt vs. Trasta Komerbanka jt, C-663/17 P, C-665/17 P ja C-669/17 P, EU:C:2019:923, punkt 103).
- 67 Ühtse Kriisilahendusnõukogu otsused, millega arvutatakse ühtsesse kriisilahendusfondi 2016. aasta eest tasutavad *ex ante* osamaksed, tekitavad aga otseseid tagajärgi Iccrea Banca õiguslikule seisundile, kuivõrd need määravad kindlaks tema poolt ühtsesse kriisilahendusfondi tasumisele kuuluva *ex ante* osamakse summa. Lisaks, nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktides 55–58, ei jäta need otsused mingit kaalutusõigust Itaalia Pangale, kellele tuleb Iccrea Bancal tasuda osamakse, mis vastab nende otsustega selle krediitdiasutuse suhtes kindlaks määratud summale, ning seega ei ole tal õigust seda summat muuta.

- 68 Teiseks on oluline mainida, et muud isikud, kes ei ole otsuse adressaadid, võivad väita, et see puudutab neid isiklikult ainult siis, kui otsus mõjutab neid mingite neile omaste tunnuste või neid iseloomustava faktilise olukorra tõttu, mis neid kõigist teistest isikutest eristab, ning seega individualiseerib neid sarnaselt otsuse adressaadiga (25. juuli 2018. aasta kohtuotsus Georgsmarienhütte jt, C-135/16, EU:C:2018:582, punkt 31 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 69 Selline on käesoleval juhul olukord Iccrea Banca puhul, kuna teda nimetatakse nimeliselt Ühtse Kriisilahendusnõukogu nende otsuste lisas, millega arvutatakse ühtsesse kriisilahendusfondi 2016. aasta eest tasutavad *ex ante* osamaksed.
- 70 Neil asjaoludel ja vastavalt käesoleva kohtuotsuse punktis 63 meenutatud põhimõttele oleks Iccrea Banca võinud tugineda liikmesriigi kohtus Ühtse Kriisilahendusnõukogu otsuste, millega arvutatakse ühtsesse kriisilahendusfondi 2016. aasta eest tasutavad *ex ante* osamaksed, õigusvastasusele üksnes juhul, kui ta oleks tähtaegselt esitanud nende otsuste peale ka ELTL artikli 263 neljanda lõigu alusel tühistamishagi.
- 71 Üldkohtu 19. novembri 2018. aasta kohtumääruses Iccrea Banca vs. komisjon ja Ühtne Kriisilahendusnõukogu (T-494/17, EU:T:2018:804), mis on lõplik, tuvastati, et 3. mail 2016 oli Itaalia Pank teavitanud Iccrea Bancat viimase poolt ühtsesse kriisilahendusfondi 2016. aasta eest tasumisele kuuluvast *ex ante* osamakse summast, nagu Ühtne Kriisilahendusnõukogu selle välja oli arvutanud, ja et Iccrea Banca oli Ühtse Kriisilahendusnõukogu 15. aprilli 2016. aasta otsuse peale tühistamishagi esitanud hilinenult.
- 72 Mis puudutab Ühtse Kriisilahendusnõukogu 20. mai 2016. aasta otsust, siis kuna Iccrea Banca ei ole selle peale Üldkohtusse tühistamishagi esitanud, ei saa ta liikmesriigi kohtus selle otsuse kehtetusele ka tugineda (vt selle kohta 25. juuli 2018. aasta kohtuotsus Georgsmarienhütte jt, C-135/16, EU:C:2018:582, punkt 43).
- 73 Eeltoodust tuleneb, et eelotsusetaotluse esitanud kohus ei ole pädev põhikohtuasjas hindama, kas Itaalia Panga otsused on kooskõlas ühtsesse kriisilahendusfondi tasutavate *ex ante* osamaksete arvutamise normidega, kuna see kohus ei saa liidu õiguse kohaselt võtta seiskohta ei seda arvutust ette valmistavate Itaalia Panga aktide suhtes ega takistada Iccrea Bancalt osamakse tasumise nõudmist summas, mille määravad kindlaks Ühtse Kriisilahendusnõukogu aktid, mille kehtetust ei ole tuvastatud.
- 74 Seega tuleb asuda seisukohale, et esitatud küsimuse aspektid, mis puudutavad konkreetselt ühtsesse kriisilahendusfondi tasutavate *ex ante* osamaksete arvutamist, tuleb tunnistada vastuvõetamatuks.
- 75 Küsimus on aga vastuvõetav osas, milles see puudutab Itaalia riiklikusse kriisilahendusfondi tasutavate korraliste, erakorraliste ja täiendavate osamaksete arvutamist.

Eelotsuse küsimuse analüüs

- 76 Eelotsusetaotluse esitanud kohus soovib oma küsimusega sisuliselt teada, kas direktiivi 2014/59 artikli 103 lõiget 2 ja delegeeritud määruse 2015/63 artikli 5 lõike 1 punkte a ja f tuleb tõlgendada nii, et selles artikli 103 lõikes 2 osutatud riiklikusse kriisilahendusfondi tasutavate osamaksete arvutamisel arvatakse välja kohustused, mis tulenevad tehingutest teise astme panga ja sellise ühenduse liikmete vahel, mille see pank moodustab koos ühistupankadega, kellele ta osutab erinevaid teenuseid.
- 77 Direktiivi 2014/59 artikli 102 lõige 1 näeb ette, et liikmesriigid tagavad, et hiljemalt 31. detsembriks 2024 moodustavad nende rahastute käsutuses olevad rahalised vahendid vähemalt 1% kõigi nende territooriumil tegevusluba omavate krediidasutuste ja investeerimisühingute tagatud hoiuste summast.

- 78 Selle direktiivi artikli 103 lõigetest 1 ja 2 tuleneb, et selle sihttaseme saavutamiseks peab liikmesriik tagama, et igalt tema territooriumil tegutsemiseks tegevusluba omavalt krediidasutuselt ja investeerimisühingult kogutakse osamakseid, mille summa on proportsionaalne tema kohustuste summaga (välja arvatud omavahendid), millest on maha arvatud tagatud hoiused, liikmesriigi territooriumil tegevusloa saanud kõigi krediidasutuste ja investeerimisühingute kohustuste kogusumma suhtes (välja arvatud omavahendid), millest on maha arvatud tagatud hoiused.
- 79 Direktiivi artikli 103 lõike 2 teises lõigus on täpsustatud, et kõnealuseid osamakseid korrigeeritakse proportsionaalselt krediidasutuse või investeerimisühingu riskiprofiiliga.
- 80 Sama direktiivi artikli 103 lõike 7 kohaselt võib komisjon määratluse „osamaksete proportsionaalne korrigeerimine krediidasutuse või investeerimisühingu riskiprofiiliga“ täpsustamiseks võtta vastu delegeeritud akte, arvestades rea asjaoludega, mis on selles sättes loetletud.
- 81 Komisjon kasutas seda õigust delegeeritud määruse 2015/63 artiklis 5 „Aasta baasosamakse riskiga korrigeerimine“, mis näeb ette, et teatud kohustused arvatakse direktiivi 2014/59 artikli 103 lõikes 2 osutatud osamaksete arvutamisel välja.
- 82 Esiteks sätestab kõnealuse delegeeritud määruse artikli 5 lõike 1 punkt a, et see väljaarvamine hõlmab grupisisesed kohustusi, mis tulenevad krediidasutuse või investeerimisühingu tehingutest samasse gruppi kuuluva krediidasutuse või investeerimisühinguga, juhul kui täidetud on teatud lisatingimused.
- 83 Selle sätte sõnastusest endast tuleneb, et seda kohaldatakse üksnes kahe samasse gruppi kuuluva krediidasutuse või investeerimisühingu vaheliste tehingute suhtes.
- 84 Kuigi delegeeritud määruses 2015/63 ei ole mõistet „grupp“ otseselt määratletud, on selle delegeeritud määruse artiklis 3 täpsustatud, et määruse kohaldamisel kasutatakse direktiivi 2014/59 mõisteid.
- 85 Mõiste „grupp“ on selle direktiivi artikli 2 lõike 1 punktis 26 määratletud kui „emaettevõtja koos selle tütarettevõtjatega“. Need kaks viimati nimetatud mõistet on omakorda määratletud nimetatud direktiivi artikli 2 lõike 1 punktides 5 ja 6 viitega määruse nr 575/2013 artiklile 4, mis ise viitab direktiivi 83/349 artiklitele 1 ja 2, millele sisuliselt vastavad direktiivi 2013/34 artikli 22 lõiked 1–5.
- 86 Neist määratlustest tuleneb, et emaettevõtja ja tütarettevõtja vaheline suhe eeldab sellist kontrollivormi, mis nõuab, et emaettevõtjal on oma tütarettevõtjas enamik hääleõigustest, tütarettevõtja teatud juhtide ametisse nimetamise või ametist tagandamise õigus või selle tütarettevõtja üle valitsev mõju.
- 87 Neil asjaoludel ei saa seda suhet pidada tuvastatuks seeläbi, et esinevad majanduslikud suhted, mis seisnevad partnerluses mitme krediidasutuse või investeerimisühingu vahel, ilma et üks neist kontrolliks teisi selle ühenduse liikmeid, mille ta nende krediidasutuste või investeerimisühingutega koos moodustab.
- 88 Järelikult ei saa selliseid suhteid krediidasutuste või investeerimisühingute vahel, nagu eelotsusetaotluse esitanud kohus on välja toonud ja mis seovad teise astme panka tema partneritega ning mis seisnevad erinevate teenuste osutamises asjaomase teise astme panga poolt, pidada sellisteks, mis võimaldavad tuvastada grupi olemasolu, milles võiksid tekkida „grupisisesed kohustused“ delegeeritud määruse 2015/63 artikli 5 lõike 1 punkti a tähenduses.
- 89 Teiseks on kõnealuse delegeeritud määruse artikli 5 lõike 1 punktis f viidatud teatud kohustustele „krediidasutuste ja investeerimisühingute puhul, kes haldavad tugilaene“.
- 90 Mõiste „tugilaen“ on selle delegeeritud määruse artikli 3 punktis 28 määratletud kui laen, mille on andnud tugipank või mis on antud vahendava panga kaudu konkurentsivabal mittetulunduslikul alusel, et edendada liikmesriigis keskvalitsuse või piirkondliku valitsuse avaliku poliitika eesmäärke.

- 91 Kuna need kriteeriumid viitavad nii spetsiifilistele tegevustingimustele kui ka teatavate eelnevalt kindlaks määratud eesmärkide saavutamisele, ei võimalda ainuüksi asjaolu, et ühistupangad on osa niisugusest ühendusest, nagu see, mis on arutuse all põhikohtuasjas, tuvastada, et sellesse ühendusse kuuluvat teise astme panka võiks pidada krediidasutuseks või investeerimisühinguks, kes haldab tugilaene, ning sellest piisab, et välistada, et osa tema kohustustest võiks vastata delegeeritud määruse 2015/63 artikli 5 lõike 1 punktis f sätestatud tingimustele.
- 92 Kolmandaks, kuigi eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab, et kõnealuse delegeeritud määruse artikli 5 lõike 1 punkte a ja f tuleb tõlgendada nii, et neid võib kohaldada olukordadele, mis on samastatavad nendega, mida selles määruses käsitletakse, isegi kui need ei vasta kõikidele nendes sätetes loetletud tingimustele, siis tuleb märkida, et selline tõlgendus on vastuolus nende sätete sõnastusega.
- 93 Nimelt ei anna kõnealuse delegeeritud määruse artikli 5 lõige 1 pädevatele ametiasutustele kaalutlusõigust, et arvata teatud kohustused välja direktiivi 2014/59 artikli 103 lõikes 2 osutatud osamaksete korrigeerimisest riskiprofiili alusel, vaid selles on vastupidi täpselt loetletud tingimused, mille täitmisel võib kohustuse arvutamisel välja arvata.
- 94 Asjaolu tõttu, et delegeeritud määruse 2015/63 artikli 5 lõike 1 punkti a selline tõlgendus võib viia teatavate kohustuste kahekordse arvestamiseni, ei saa jõuda erineva järelduseni, sest nagu on märgitud kõnealuse delegeeritud määruse põhjenduses 9, ei kavatsenud komisjon täielikult kõrvaldada kohustuste topeltarvestust ja välistas sellise praktika üksnes siis, kui on piisavalt tagatise, et grupisisestest laenudest tulenevad riskipositsioonid on tagatud ka juhul, kui konsolideerimisgrupi finantsolukord halveneb.
- 95 Samuti ei anna muud tulemust eelotsusetaotluse esitanud kohtu mainitud võrdse kohtlemise, diskrimineerimiskeelu ja proportsionaalsuse põhimõtte arvesse võtmine, kuna delegeeritud määrus 2015/63 eristab märkimisväärselt eripäradega olukordi, mis on otseselt seotud asjaomaste kohustuste täitmisest tulenevate riskidega.
- 96 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb esitatud küsimusele vastata, et direktiivi 2014/59 artikli 103 lõiget 2 ja delegeeritud määruse 2015/63 artikli 5 lõike 1 punkte a ja f tuleb tõlgendada nii, et teise astme panga ja sellise ühenduse liikmete, mille see pank moodustab koos ühistupankadega, kellele ta osutab erinevaid teenuseid, kuid keda ta ei kontrolli, vahelistest tehingutest tulenevaid kohustusi, mis ei hõlma laene, mis on antud konkurentsivabal mittetulunduslikul alusel, et edendada liikmesriigis keskvalitsuse või piirkondliku valitsuse avaliku poliitika eesmärgi, ei arvata artikli 103 lõikes 2 osutatud riiklikusse kriisilahendusfondi tasutavate osamaksete arvutamisel välja.

Kohtukulud

- 97 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamise seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (suurkoda) otsustab:

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta direktiivi 2014/59/EL, millega luuakse krediidasutuste ja investeerimisühingute finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse õigusraamistik ning muudetakse nõukogu direktiivi 82/891/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 2001/24/EÜ, 2002/47/EÜ, 2004/25/EÜ, 2005/56/EÜ, 2007/36/EÜ, 2011/35/EL, 2012/30/EL ja 2013/36/EL ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruseid (EL) nr 1093/2010 ja (EL) nr 648/2012, artikli 103 lõiget 2 ja komisjoni 21. oktoobri 2014. aasta delegeeritud määruse (EL) 2015/63, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/59/EL seoses kriisilahendusrahastutesse tehtavate *ex-ante*-osamaksetega, artikli 5

lõike 1 punkte a ja f tuleb tõlgendada nii, et teise astme panga ja sellise ühenduse liikmete, mille see pank moodustab koos ühistupankadega, kellele ta osutab erinevaid teenuseid, kuid keda ta ei kontrolli, vahelistest tehingutest tulenevaid kohustusi, mis ei hõlma laene, mis on antud konkurentsivabal mittetulunduslikul alusel, et edendada liikmesriigis keskvalitsuse või piirkondliku valitsuse avaliku poliitika eesmäärke, ei arvata artikli 103 lõikes 2 osutatud riiklikusse kriisilahendusfondi tasutavate osamaksete arvutamisel välja.

Allkirjad